5
Varhaiskasvatuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Yrjö Hakasen ym. talousarvioaloitteesta 15 miljoonan euron lisämäärärahasta kohdennettavaksi varhaiskasvatuksen kehittämiseen kaupungin omana toimintana

HEL 2016-001416 T 00 00 03

Lausuntoehdotus

Varhaiskasvatuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Yrjö Hakasen ym. talousarvioaloitteesta 15 miljoonan euron lisämäärärahasta talousarvion 2017 raamiin ja 2017–2019 talousarviopohjaan kohdennettavaksi varhaiskasvatuksen kehittämiseen kaupungin omana toimintana:

Kaupungin vuoden 2017 talousarvion raamin lähtökohtana on strategiaohjelman mukainen talouden tasapaino ja tuottavuuden parantamista koskeva tavoite. Varhaiskasvatusviraston menoraami vuodelle 2017 on 390,3 milj. euroa, mikä on lähes 5,3 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2016 talousarviossa. Varhaiskasvatuksen valtionosuuksia hallinnoidaan keskitetysti.

Varhaiskasvatusviraston määrärahat kasvavat vuoden 2015 tilinpäätökseen verrattuna 11,1 milj. euroa. Useista muista virastoista ja laitoksista poiketen varhaiskasvatusviraston määrärahoja on kasvatettu, koska toiminta on lakisääteistä ja palvelutarpeen kasvuun vaikuttaa väestömäärän muutokset. Viimeisimmän väestöennusteen mukaan alle kouluikäisten 1–6-vuotiaiden lasten määrän ennustetaan kasvavan vuonna 2017 noin 470 lapsella.

Helsingissä noudatetaan päivähoitoasetuksen mukaista henkilöstömitoitusta. Asetuksen 6 §:n mukaan päiväkodissa tulee hoito- ja kasvatustehtävissä olla vähintään yksi henkilö enintään seitsemää kokopäivähoidossa olevaa kolme vuotta täyttänyttä ja enintään neljää alle kolmevuotiasta lasta kohden. 1.8.2016 voimaan tulevan päivähoitoasetuksen muutoksen mukaan yli kolmevuotiaita lapsia voi olla kahdeksan yhtä hoito- ja kasvatushenkilöä kohden. Helsingissä tullaan noudattamaan muutoksesta huolimatta nykyistä suhdelukua.

Varhaiskasvatuslaissa säädetään ryhmien enimmäiskoosta päiväkodeissa. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Varhaiskasvatusvirastossa muodostetaan päiväkotien lapsiryhmät kahden tai kolmen kasvattajan ryhmiin. Toiminta perustuu pedagogisesti toteutettuun pienryhmätoimintaan, jossa lapsi on aktiivi-

nen toimija. Varhaiskasvatuksen ryhmät muodostetaan ja tilojen suunnittelu ja käyttö järjestetään siten, että varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa. Vuoden 2016 ensimmäisen vuosineljänneksen osalta sijaiskustannukset ovat nousseet ja samanaikaisesti käyttöaste on laskenut verrattuna vuoden 2015 vastaavaan ajankohtaan. Käyttöasteen nousun kustannusvaikutuksia vuositasolla on vaikea vielä arvioida.

Päivähoitoasetuksen mukaan joka kolmannella hoito- ja kasvatushenkilöstöön kuuluvalla tulee olla lastentarhanopettajan tehtävään vaadittava, vähintään opistoasteinen sosiaali- tai terveydenhuoltoalan taikka muun alan ammatillinen tutkinto. Helsingissä on perusmitoituksessa korkeampi koulutus, kuin asetus edellyttää minimissään. Vuoden 2015 henkilöstöraportin mukaan kasvatushenkilöstöstä 41 prosenttia oli lastentarhanopettajia ja erityislastentarhanopettajia ja 59 prosenttia lastenhoitajia.

Varhaiskasvatusvirastossa positiivisen diskriminaation määrärahaa (950 000 euroa) käytetään hoito- ja kasvatushenkilöstön määrän ja erityisesti osaamisen lisäämiseen niillä asuinalueilla, joilla alueen indikaattorien perusteella on nähtävissä riskitekijöitä. Resurssi on suunnattu lasten kanssa työskentelevään henkilökuntaan. Hoito- ja kasvatushenkilöstön määrää on lisätty (yhteensä 19 lisävakanssia yli perusmitoituksen) ja henkilöstön koulutustasovaatimuksia on nostettu, jolloin 30 vakanssia on muutettu lastenhoitajan vakanssista lastentarhanopettajan vakanssiksi. Osaamista voidaan edelleen lisätä lastentarhanopettajien suhteellista osuutta kasvattamalla.

Perhepäivähoitoa kehitetään työvälineitä parantamalla. Työaikasuunnittelu muuttuu uuden suunnittelujärjestelmän myötä sähköiseksi ja siihen liitetään sekä lasten että henkilöstön sähköinen läsnäoloseuranta, joka toimii mobiililaitteissa.

Ympärivuorokautisen ja iltahoidon käyttöä seurataan ja arvioidaan. Tässä vaiheessa palvelun laajentamisen tarvetta ei ole havaittu.

Varhaiskasvatusviraston tulevien tilahankkeiden tarve perustuu väestöennusteisiin alle kouluikäisten lasten määrän kehityksestä. Uusilla alueilla varaudutaan järjestämään kunnallisia päiväkotipalveluja noin 60 prosentille 1–6-vuotiaasta väestöstä. Päiväkotitilojen rakentaminen on ajoitettu aluerakentamisen ja väestöennusteiden mukaisesti niin, että ne voidaan toteuttaa tarpeita vastaavasti.

Talonrakennushankkeiden rakentamisohjelma vuosille 2017–2026 sisältää varhaiskasvatusvirastolle 17 uudis- ja lisärakennushanketta sekä 20 peruskorjaushanketta. Varhaiskasvatusvirasto on todennut lausunnossaan tilakeskukselle, että talonrakentamisohjelmassa vuosille

2017–2026 on vajetta tilatarpeen ja rakentamisohjelmassa olevien hankkeiden välillä vuoden 2020 jälkeen.

Varhaiskasvatusviraston sisäilmatyöryhmä tarkastelee tilakeskuksen kanssa vuoden 2016 aikana ehdotuksia peruskorjauskohteista, joita tullaan esittämään tuleviin talonrakentamisohjelmiin. Oikea-aikaisella tilojen korjaamisella ja peruskorjausten toteuttamisella turvataan toiminnan vaatimat terveelliset ja turvalliset tilat lapsille ja henkilöstölle.

Vuonna 2017 varhaiskasvatusviraston kärkihankkeeksi esitetään kuntakohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen liittyvää Varhaiskasvatus uudistuu -hanketta, jossa henkilökuntaa, lapsia ja heidän vanhempiaan osallistaen kehitetään ja uudistetaan varhaiskasvatuksen toimintaa uuden valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016) mukaisesti. Helsingin uusi varhaiskasvatussuunnitelma otetaan käyttöön elokuussa 2017.

Toisena kärkihankkeena on digiohjelman toimeenpano. Varhaiskasvatuksen digiohjelman tavoitteena on digitalisoida varhaiskasvatuksen oppimisympäristöä pedagogisesti perustellussa laajuudessa, monipuolistaa kodin ja ammattilaisten välistä vuorovaikutusta sekä kehittää varhaiskasvatuksen toiminnanohjausta. Keskeisimpiä asioita ovat uuden teknologian käyttöönotto ja siihen liittyvä pedagogisen osaamisen kehittäminen. Suunnittelussa huomioidaan opetuksen digitalisaatio-ohjelma ja työtä tehdään yhdessä opetusviraston ja kaupunginkanslian kanssa.

Varhaiskasvatuksen tärkeä tehtävä on luoda yhdenvertaiset oppimisen mahdollisuudet ja järjestää lapsille heidän kehitystään ja tarpeitaan vastaavaa toimintaa sekä osaltaan luoda lasten vanhemmille tasavertaiset työssäkäynnin edellytykset.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Oikea-aikaisella tilojen korjaamisella ja peruskorjausten toteuttamisella turvataan toiminnan vaatimat terveelliset ja turvalliset tilat lapsille ja henkilöstölle.

Varhaiskasvatus perustuu pedagogisesti toteutettuun toimintaan, jossa lapsi on aktiivinen toimija. Varhaiskasvatuksen ryhmät muodostetaan ja tilojen suunnittelu ja käyttö järjestään siten, että varhaiskasvatuksen tavoitteet toteutuvat ja lapsen kasvua ja kehitystä tuetaan.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt 26.5.2016 mennessä varhaiskasvatuslautakunnan lausuntoa valtuutettu Yrjö Hakasen ym. talousarvioaloit-

teesta 15 miljoonan euron lisämäärärahasta talousarvion 2017 raamiin ja 2017–2019 talousarviopohjaan kohdennettavaksi varhaiskasvatuksen kehittämiseen kaupungin omana toimintana. Aloitteessa esitetään lisämäärärahan kohdentamista päiväkotipaikkojen lisäämiseen, käyttöastevaatimuksien lieventämiseen, alan korkeakoulututkinnon suorittaneiden varhaiskasvattajien osuuden vahvistamiseen, perhepäivähoidon kehittämiseen ja vuorohoidon laajentamiseen kaupungin päiväkodeissa.

Lisäksi aloitteessa esitetään, että investointiohjelmassa huomioidaan päiväkotien rakentamisen ja kunnostamisen lisätarve ja että uusille alueille nämä palvelut järjestettäisiin etupainotteisesti. Aloite on tämän asian liitteenä 1.

Asiasta on pyydetty lausuntoa myös opetuslautakunnalta.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Nina Onufriew, varhaiskasvatuksen asiantuntija, puhelin: 310 42550
nina.onufriew(a)hel.fi

Liitteet

1 Yrjö Hakanen ym. talousarvioaloite Kvsto 3.2.2016 asia 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano